

FOGLALVA: Magyarország és Erdély (kinevezések; a pesti magy. színház t. Pestmegye határozatából ezentúl már nemzeti színház; gazdasági egyes. szülőiskola és gazdasági tudósítások; zalamegyei követszámlási közgyűlés; ugyanaz Aradmegyében; árvízrombolások Nagyváradon; egészségi pipák; különféle: erdélyi hírek; ipar- és tőzsereg; igazítások; 's a t.) Amerika. Spanyolország (a' barcelonai hírek folyóvást nyugtalaníték; Espartero ostromállapotba helyezé Barcelonát; az új minis. t. Madridban kihirdetve; elegy; 's a t.) Franciaország (a' hírlapok hadi hangja kelet miatt; a' parisi sajtó folyóvást habortut harsog; a' júliusi ünnepek; 's a t.) Törökország (Libanonhegy lakosai levele Emin emirhez; 's a t.) Oroszország. Gabonár. —

Magyarország és Erdély.

Ó cs. s. ap. kir. felsége Pilgram János kormánytanácsost magyar kir. sz. István rend kiskeresztésévé, és Leithner Antal b. bányászgyakornokot selmeczi ónhuta-szertárnokká nevezni méltóztatott. — A' magyar kir. udv. kamra Lánca János alsójablonkai vámszedőt 's 30adost alsó-vereckei ideigl. vám- 's 30adivatali ellenőrré; Csernák Károly borsai vám- 's 30adagylót ugyanott ideigl. vám- 's 30adivatali bárczaszedővé, és Robel János skalitai vám- 's 30adivatali ellenőrököt irnokot voloszáncái ideigl. vámszedővé 's 30adossá alkalmazá.

A' horvát-dalmát- és tótországi országgyűlés f. hó 10ikén nyitott meg.

(A' pesti magyar színház t. Pestmegye határozatából ezentúl már, Nemzeti színház.) Mult számunkban említett közgyűlésen szóba jövé a' pesti magyar színház ügye, a' részvényes választmány jelenté. mikép a' részvényes társaság nem tarthatja fön többé a' színházat, mire t. Pestmegye határozá. hogy addig, míg az országos választmány összeülend színházunk jövődjé fölött tanácsko zandásul, azon pénzből, melly az országgyűlésileg olly kikötéssel megajánlott 450 ezer pfo forintból (hogy t. i. 50 ezer for. adósságlerovásra, a' többi kamatjainak pedig kétharmada színházföntartásra fordittassék) Pestmegyére háramlik, hónapokint háromezer forinttal a' színház szükségéi pótoltsanak, melly aug. Sikkától kezdve „Nemzeti színház” nevet viseljen. Ugyan e' naptól a' bevételek 's kiadások, szóval az egész számadás, a' nemzet rovására vitetik, a' részvényes társaság eddigi igazgatóinak kezelése alatt.

A' m. gazdaság-egyesületi szülőiskola mai naptól kezdve sepi. 29keig hetenkint kétszer, ugyanúgy kedden és csütörtökön, reggel 9 órától 12ig, délután 3tól 6ig minden bortermesztőnek és szőlőművelés-kedvelőnek nyitva áll. Belépti jegyeket az Egyesület titoknokai hivatalában (Zöldfa utca 373 sz. a.) és a' n. Casinóban ingyen kaphatni. Költ Pesten aug. 10. 1840. Mayerly Xav. Ferencz.

A' Gazdasági-Tudósítások ezidei 3dik, általános sor szerint XII dik füzeté még e' hét végén a' sajtót elhagyandja. Addig is tehát, míg tartalmát közlendjük, tisztelettel kéretnek a' t. cz. előfizetők, hogy példányaiért a' szerkesztőséghez alkalmat küldeni, sziveskedjenek. A' Mezei Naptár szinte sajtó alatt van, 's remélhetőleg még a' közlekedő pesti vásár alatt meg fog jelenni. Költ Pesten, aug. 10ken 1840. Kacsovic Lajos s. k. gazd. egyes. titoknok.

Zala-Egerszegre, július 27kén viradt azon rég ohajtott nap, mellyen annyira tisztelt 's érdemekkel tetézt országgyűlési követünk, Deák Fer. közepettünk ismét megjelent a' bevezett országgyűlés alatt tett udvteljes munkakodásiról tudósítást teendő. Meg kell jegyeznünk, hogy e' napra 's általában ez egyetlen férfú visszatérése ünnepére, már régibb idő előtt a' legnagyobb előkészületek tervezettek, de ő, kinek számtalan erényi közt csillagként tündöklök a' szerénység is, midőn még Pozsonyban tudtára estek e' készületek, olly erőteljesen tudott azok ellen munkálni, hogy mindennek el kelle maradni 's így azok is el lönek ragadtatva, kik előttdig talán megfoghatlannak lát-szott, mikép eredhet olly számtalan fényes érdem olly tiszta forrásból, mellyet még hiúság sem képes megzavarni. Nem lehet azonban akadályozni, hogy f. h. 26kai délután fényes és számos gyülekezet, egyhangu rokon szándéktól elragadtatva, több mint harmincz kocsin, Egerszegtől mintegy félóránnyira az országuton fekvő Bozsok helységbe ne vonuljon, itt a' szabadban üdvözlendő a' megye' magasztalt kedvencét. Hat óra felé megjelent, követtársai Hertelendy Kár. kíséretében és szünni nem akaró örömrivalgással fogadtatott; másod alispán Csillagh Lajos az egybegyült Rendek nevében tartalmaz üdvözlő beszédet tartott, mellyt a' meg tisztelt szokott szeretetreméltó nyájassággal viszonzá, 's miután a' másik érdemes követ, állását igen tudván méltányolni, szives és elmés beszédében tisztelt követtársát érdemlett dícsérettel halmozta, az egész gyülekezet, kedvencével közepette, örökiáltások közt Egerszegnek tartott. 27én korán reggelszámtalan néptömeg volt a' város' minden utcáin látható, melly a' megyeház' udvarán egy különösen e' napra épített tágas és izletes terembe összegyűlt; mindenki jókor iparkodott helyet kapni, 's mégis rövid idő alatt minden hely el lön foglalva e' tágas teremben: a' karzatok hölgyekkel teltek meg 's mindnyájan vágyó pillanataikat azon oldalra szegték, mellyről a' tisztelt és köz szeretetű férfi vala jövődjé. Elragadtató látvány volt ez ünnepélyes gyülekezet' átpillantása, mellynek fényét a' szomszéd megyékből jelenvolt számos kitünő országzászlós és más rendbeliek jelenléte még inkább nevelte (Füredről is nagyobb része a' vendégkoszorúnak ide sereglett Zala e' dicső napjában részveszülni) 's mellyt a' számos szép 's ékesített hölgyek koszorúja tökélyessé tön. Végre tizedfélkor megjelent az igen tisztelt főispán, Batthyány Imre gr. 's kíséretében a' két követ; a' gyülekezet örömkialtozásától reszkete a' lég. 'S midőn végre néhány percz múlva az örömtenger' tomboló hullámai lecsilapodtak 's a' főispán ur röviden előadá a' gyűlés' célját, Deák Ferencz kezdé szóval előadni jelentését a' lefolyt országgyűlés' folyamát felől. . . . Ha eddig talán képes voltam némileg a' lettdolgok folytát ma-

gok rendén előadni, most fájdalom, le kell mondanom a' beszédleírásról, mert csak egy toll volna képes ezt megtenni t. i. a' szónoké magáé. Ki szerencsés volt Deákot hallhatni ('s Istennek hála, elegenden voltak) az megfoghatja, hogy illyesmit csak hallani, de leírni nem lehet; azok számára pedig, ki e' szerencsében soha sem részesülhettek, nincs toll, Deákén kívül, melly csak némileg is nyújthatna hű fogalmat, mert hol a' kéz, melly az olly nyájás 's még is férfiasan erőteljes hangot, a' lelkes szem pillanatát, a' fenséges nyugalmat, a' mindig legezé irányosb kifejezés használatát, a' soha meg nem akadó 's fenségesen folyó szó-árt, szóval a' felülmulthatlan szónok szellemi remektségét 's olly czélszerűleg alkalmazott minden mozdulatit, leírhatná? Beszédében sehol sem lehet hallani amaz egész érthetlenségig csigázott 's felczikornyázott, de egyébiránt mítsem jelentő szóvirágokat, mellyekkel korunk begyeskedő szónokai a' nyilvános gyülekezeteket árasztgatják. Deák beszédében milly bölcsesség, szerény, valódi hazafiság, 's mindenek fölött milly legbensőbb emberszeretet uralkodott! Itt mutatkozott a' világpolgár, a' szó legnemesb értelmében, ki a' multat, jelent és jövődjét nagyszerűen áttekintve, ön számára mítsem kívánva, hanem óriási szellemét 's a' jótékony gondviselés által tön soha illy tökéletességben nem egyesített adományit nemes szívének alárendeli, melly soha meg nem hűlő szeretettel karolja át embertársát, legyen az bármilly rangu, rendű vagy vallású. Elég mondanunk, hogy egy több mint ezer különféle rendű személyből álló gyülekezet ötödfél óráig tartatott feszült figyelemben, a' legmélyebb esend uralkodott, 's minden szó alig hangzott le a' lelkes ajkáról, mohón fogadtatott, csak a' helyeslés' számtalan nyilatkozványi harsogtak, csak csodálkozás és elragadtatás uralkodott mindenütt. A' szónok a' lefolyt legnevezeteseb országgyűlés időrendi előadásában a' hallgatók minden érzeményit fel tudá gerjeszteni, majd aggodalom és feszültség, majd öröm és kéj uralkodott az indulatokban és képeken 's némelly tételeknél az illetődés még a' férfiak szeméit is konyekkel tölté, míg más alkalommal az ügyesen alkalmazott elmesség mindenkit magával ragadott. Soha meg nem czáfolható logikája mindenkit meggyőzött. Midőn a' hasonlíthatlan olly módon a' lefolyt országgyűlés minden eseteit híven 's mindenkének láthatólag előtüközé 's a' beszédök legjelesbiket azon kérdéssel végezte: „elégülnének meg küldőji azzal, mit tenni képes volt”, minden nyelv feloldaték 's az örömrivalgás nem akart véget érni. 'S valóban, ki volna egész hazában, tartozék bármellyik politikai párthoz, ki nem tudná 's elismérni nem akarná, „hogy a' mult országgyűlés lelke Deák Ferencz volt!” Ezután a' másik követ emele szót tisztelt követtársai dícséretére, szabályos és szerény beszéde a' gyülekezet helyeslésével jutalmaztatván. Most az érdemteljes 's igen tisztelt első alispán Kerkapolyi Istv. szólalt meg 's elmés beszédében a' Rendek köszönetét fejezé ki az érdemes követ iránt. Többek közt monda: „milly igazságos büszkeséggel tekintetheti Zala e' fiat, kiért minden kebelben hála és szeretet' érzelme lángol, kinek érdemei 's példátlan észtehetségi még külföldi hírlapok által is egész Európában diesteli el vannak ismérve 's kit ő (a' szónok) a' szeretett hazára nézve a' század emberének méltán nevezhet, 's kinek a' polgarkoszorút mindenki örömmel nyújtja.” Alig csilapítható helyeslés követé e' minden szívből eredt szavakat. Ezután szalabéri Horváth János cs. kamarás, ki e' megye iránti sok érdemei' tekintetéből joggal bírja a' közszeretet 's tiszteletet, jutt szóhoz 's indítványba hozá, hogy miután rendkívüli esetek rendkívüli módokat kívánnak, a' Rendeknek kötelességökké teszi, felülmulthatlan követjöknek, kinek határtalan szerénysége minden személyes kiténtést elhárít magától, nem eléggé magasztalható érdemeit egy más, a' körülményekhez alkalmas módon megörökíteni, mi czélra javaslatba hozá: alkottassék szabad ajánlásokból töke, melly örök időkre alapítványt képezzen két, egy nemes és egy nem nemes ifjúnak, valláskülönbség nélkül, neveltetésére 's kiműveltetésére 200 p. for. évdíjjal, 's e' nemes emberbarátunk adassék holtiglani kizáró jog, e' dijak bármelyre lehető átruházása 's kiosztására, felhatalmazással e' jogot végintézetileg annak hagyhatni, de csak holt után átruházhatni, kit erre érdemesnek tartand. Ez elmés indítvány a' Rendek részről legnagyobb lelkesedéssel elfogadtatott, 's a' kiválasztottnak szerénységéből eredt ellenzései a' Rendek általános kérelme által, mellyt Hertelendy György tb. hatalmas beszédben fejezett ki, végre legyőzettek, 's a' végzés jegyzőkönyvbe iktatott. Ezután Deák benyújtá irásban országgyűlési tudósítását, mellynek kinyomatása azonnal elhatározottatott. Miután erre Vas, Nógrád, Soprony és Csongrád megyék levelei felolvastattak, mellyekben ezek kedves követünket Deákot, tiszteletjök és hálaökö kifejezése mellett, táblabirájoknak nevezik ki, ezen, Zala megye évkönyveiből soha ki nem törölhető gyűlésnek vége lön, 's mindenki vigan hagyá el a' teremét. H.

Arad megye: Jul. 26ka estvénjén ünnep vala; a' KK. 's RR. országgyűlési követeiket keblükbe fogadandók a' három király vendéglő teremben 200 személyre terített asztal várta az összesített atyafi-barát- 's jó szomszédokat tiszta örömet nyilvanyítani az érkezett képviselők iránt, hol is a' fels. országlöház, 's fens. nádorunkért, n. m. kancellár 's kir. személynök hosszas éltükért áldásszörva poharak urítottak hangzó éljen

kiáltozások közt. Megemlékezve hazánk csillaga Deák Fer. és Palóczy atyánkfiaira nemzeti hálakönyvek lelkesítették az éljen-harsogató társaságot, midőn az éjféli óra trombitaharsogás mellett mindkét követinket egész társaságban lakjaikig kísérte. Terhes fáradságot ha illy barátságos s lelkes megismerés jutalmaz, dicső áldozni. — 27kén követé ezt a végjelentést tárgyazó közgyűlés, hol követink országgyűlési pályán merített tapasztalásikat kitüntető s kimerítő munkálatokat pontonként taglalva előszámlált jelentésök fölolvastatott, miután a megyei usításoknak pont. és lelkesen megfelelték, sőt azok hiányt érezt megfontolás fáradságos munkásság s férfias állhatatossággal elősegítették, a megye utódinkkal is tudatni kívánva jegyzőkönyvbe iktatni rendelte azt, mely alkalommal főlg nádor udv. kancellár s k. személynök ő exc. a nemzet, haza s alkotmánya iránti gondos fáradozásikért háláirat küldetni rendeltetett, megérintve hogy Deák Ferencz s Palóczy atyánkfiainak, kikben a 19században hazánk felemelőit üdvözl, hasonlólag tántoríthatatlan hűségökért hálasorok bocsáttassanak a megye közönségétől. —

(Egészségi-pipák.) A bécsi cs. kir. közönséges udv. kamra f. évi maj. 16ikán Kohn Hermán és Frenkel Péter pesti lakosoknak két évi kizárószabadítékot adott a közönséges eséréppipák kibéllésire ártalmatlan üveg mázzal, minélfogvást az illy pipák „egészségi pipáknak” hivatnak, mivel a javító találmány által a pipák 1) áthatlanokká lesznek, mi a dohánynedv benyomulását gátolja; 2) leghosszasb használat után sem kapnak kellemetlen szagot, s gyorsan és könnyen megtisztíthatók; 3) erősbekké s tartósbakká lesznek, és nem izzadnak, következéskéül külső fényöket változatlanul megtartják és simaságukat sem veszítik el; végre 4) nem alkalmatlankodnak új korokban a különben rendszeren éreztetni szokott kellemetlen agyagszaggal, e szerint tehát olcsóbbaságuk mellett, jóságra nézve még a porcellánpipákat is túlhaladják. —

Várad-Olaszi, aug. 1sőjén reggeli 9 órakor nagy szerencsétlenség ért bennünket. Hegyeink szélitiben gazdag reménnyel biztattak, s dús kalászkok lengtek mezeinken, midőn az egy hét óta, majd szünetlen szakadó, itt ott pedig pusztító rivanceszal elegy zápor, magas fekvésű szőlőink földét lesodrá, gyenge fürteit lepaskolá, széna és gabona kalangyainkat részint elönté, részint pedig a partosb helyekről elmosá. Lapályosabb földek vagy eső vagy árvíz alatt állnak, az aratatlan búza, zab, kukorica pedig, öszszevissza dőlve kuszálva, az elemek dulasinak szomorú képét viselik. Jelen pillanatban, Várad - Olaszi, Várad - Velenceze, Várad - Váralja és Nagy-Várad egyesült városok alantabb fekvő utcazáji, részint a Körös részint Pecze ározóna alatt állnak. házak födelei, kapuk, palánkok, házi butorok s. t. usznak a tájtéző hullámokon, az úgy nevezett Porond városrésztől több ház végkép el van söpörve vagy halomba ontva s ugyanitt, mint beszélük, valami 5 ember veszté eddig életét. A felső hidnak tetemesebb baja még eddig nem történt, de az alsó szerföltől megromlott, s Nagy-Várad felől, már a parttól némileg el van szakasztva, úgyhogy, ha azon sok lom és gerenda, mi a hid ivel közzé szorult, történetesen ki nem mozduland, mind a hid azon része elszakad, mind az olaszi partok, melyeket most e' tolulás miatt a víznek majd egész ereje ostromol, még sokkal nagyobb veszélynek lesznek kitétetve. Az egyesült négy város nagy kiterjedésénél fogva minő károk történhetek? még nem tudhatni, mert a Körös árja Várad-Váralján keresztül erőszakos utat nyitván magának, a hegyi rohamoktól szerfelett különbben is szűk medrű Pecze folyamba, ezzelegyesülten, szinte sok szegényebb sorsú lakos házat ontottale, s miután az eső jelenleg is sűrű záporban szakad alá, az áradás esökkenését, melyet leginkább a körösvölgyi hegyek közt tegnap és tegnapelőtt történt felhőszakadások állítanak elő, mostan talán reménylünk sem lehet. Hirből tudjuk, hogy a tegledi nagy hid még tegnap ketté szakadt, s a város, mint szinte Szabolcs és Fugyi helységek merevül vízben állnak; hát még az alább fekvő Szent János, Tarján, Gyéres, Vizes Gyán, Harsán, Szakál, Körösszeg, Homorog, Komádi, Csökmő s. t. helységek, minő sorsot várhatnak magokra? mit várhatna pedig leginkább Várad, ha e' rémitő vész, még az éjjel olly erővel tör vala ki, mint viradta óta jelen pillanatig dühöng? Bár a megyei és városi hatóságok, mit illy rögtön tenni lehet, a szerencsétlenség ótalmára mindent elkövetének is, emberi szeretetök legkitünőbb példáját adák, mindazáltal Komlóssy Antal és Selmecki László ügyvéd urak, mérnök Kurucz András, orvos Grósz Fridrik ur szolgája Berkes Mihály, s még két ismétetlen emberbarát, kik egy a felső hídől nem messze állott paticház padlására szorult 8 vagy tíz szerencsétlent, saját éltök kockázatásával szinte négy órai kínos munka után, míg t. i. az uszás közben kezeikből többször kiragadott kötelet, a dülőfélben álló ház egyik czölöpéhez megköthették, s három vagy négyszáz vaskapocscsal hevenyében öszszetákkolt gerendán, kettesével, (mert a lenge lélekvesztő többet nem bírt el) példátlan türekvással kiszabadítottak. Sok, igen sok még ezeken kívül azon szerencsétlen porondi lakosok száma, kik a ns szívvü orvos Grósz Fridrik ur által rögtön készítettett tutajokon, s ugyancsak őáltala gazdagon fizetett hevenyész révszerek által, a majd elkerülhetlen halál torkából kiragadtattak. Köszönet az emberiség nevében az illy emberbarátoknak! Köszönet a keresztyénség nevében az illy keresztyén zsidóknak!

KÜLÖNFÉLE: Dézsen nem régiben Priesnitz módra felállított hideg eső- és zuhany-fürdő keletkezett. Tulajdonosa nyug. kamrai sebész Vajna János ur, ki azt saját költségén s nézetei szerint állítá olly czélirányosan, hogy többnek, ki Grafenberghen járt, s az ottani fürdő-intézetet használta, nyilatkozata szerint, ez amannak semmiben nem enged, sőt szerkezetében s elrendezésében ama felett még némi elsőséggel is bír. (?) Helyezve van e' fürdő egy csinos kert utcafeleli végében s áll 2 szobából s egy szivattyus kútból, mely a szükséges vizet szolgáltatja. A fürdőt környező málnás, a sziklás természetű föld, a különben is egy kisig a házak tömkelegétől félre eső helynek némi havasi színt adnak, mely ujtólóg hat az enyhülést kereső éržekeire. Az első vetkező-szoba, egy nyugagy, asztal és két szék butorai. Ebből nyílik egy ajtó

fürdőszobába, mely 7 láb széles s ugyanannyi hosszú. Alja tölgy-deszka padolatú, mely meg van lynggatva, hogy a lezuhánó vizet azon át boecassa. Az esés magassága 2 öl, de ha hozzá vesszük 50 veder víztömeg nyomását, mennyia kádban van, bátran számíthatni a vizesési erőt 21—22 lábnyi magasságnak. A zuhanyesó átmerője másfel hüvelyk, s olly erővel omlik alá, hogy ütését kivált a hozzá szokatlan nem könnyen állhatja ki, s még a hozzá szokott sem a test minden részein. — A víz hidegsége 7° Reaumur szer. Egyszeri fürdés ára 15 v. kr. — Az ég villámi Erdélyben igenen sok kárt okoztak: Szilágy-Csehben t. i. jul. 10re viradott éjjel egy házba sujtván, a gyermekei, unokái és unokáinak gyermekei között alvó 80 éves öreg családapát megöle, a többi megmenekült, az és a szomszédház leégett. 15dikén delután 2 órakor az alparéti (Belső-Szolnok vgye) oláh templomra sujtott a villám, mit az oláhok valóságos istenitélnek hisznek. E templom ugyanik, melyet eddig az egyesült és nem egyesült göröghitűek közösen használtak, legfelsőbb rendeletnél fogvást a sokkal nagyobb számú nem egyesült hitűeknek vala tisztí erővel átadandó, kifizetvén a beesüár felét az egyesült hitűeknek. A teljesedésbe-vétel a végrehajtó megyei alispán által épen azon órára vala kiüzve, midőn a villám közbe jött. 19kén d. u. 2 órakor Oláh-Vásárhelyen (Belső-Szolnok megye) egy szalmásfedelű pálinkafőző házat olly csudálatosan ért a tüzes villám, hogy csak a két oldalról lesorvasztott szalmaégett el a földön, a ház pedig épen maradt; azonban a pálinkafőzőnek 6 éves leánykája a szobában benrekedvén, mielőtt kiszabadíthaták, agomolygó füstben megfuladt. — Ugrán (Küküllőben) egy uri család vadászát, épen a vihar merre vonulását szemlelendőt, sujtá le a mennykő, s Oláh-Kocsárdon egy nemesi lakot boríta lángba; a Marosnak is lettek hárman gondatlan áldozatai. Az esést felváltott nyári napok legkedvezőbbek, fél termésnél valamivel több öszí vetésnek bétakarítására, örömmel hull a kalász aratóink vig zenéjeköz; a törökbuza jó reményvel, a szőlő bő termésrel ajánlkozik. De jul. 22ike nyomorral önté el Erzsébet város Hunderf nevű faluját, hol 62 gazdát tett semmivé az emésztő láng, mely kétháznak, nem tudhatni mi által lett, egyszerre meggyúltából eredt, s mely annyira dühösködött, hogy 50 öl távolságra sem közelíthettek a jajjal teltek bármí kevés portékáik megmenthetősökre, rémitő volt látni a lángok közepett sértetlenül álló templomot, melybe szorult lelkész nőtül a hőségől megfőjtatt. — Kolozsvart nagy csapás látogatá meg. A Szamos jul. 31kén reggeli 8 óra tájban, híhetőleg a havasokon történt fellegszakadás következtében, borzasztó sebességgel kiöntve árkából, remülést, pusztítást terjeszte két partjai hosszában. Illy iszonyu vízárra legéltésb öregink sem emlékeznek. A víz rendszer színen felül több mint három öl magasságu nagy hídön felül özönlék az ár, mely a külső király-utczát s a két víz közti városnegyed nagy részét elönté, mindent magával sodorván. Dűhe nagyobb mértékben d. u. 3 óraig tartott, midőn szemlátomást kezdé apadni, legmagasb regg. 9és 10 óra közt vala, midőn a kolosmonostori anya v. fő gótt elszakadván, az eddig a két ág közt megoszlott vízerő egész dühével a nagy öblikra tödült. Most már rendes árkában foly a magát kidühödté víz. A két partjain mutatkozó pusztulás képe borzasztó, leírhatatlan. A kár mennyiségét még hitelesen nem tudhatni, de több mint 164 gazda szenvedt kisebb nagyobb mértékben, kiknek t. i. vagy házakot önté le vagy gazdasági épületeiket s egyéb portékáikat söpré el az ár, ide nem számítván a gabonában és szénában tett pusztítást, melyet kész kalangyákban a betakarító kezek elől ragadt el. Emberélet egy sem lön áldozat, mit egyfelől a vízáradás nappal történtének, másfelől a rögtön és czélszerű rendszabályoknak köszönhetni, mint egyes emberbarátok ns lelki s bátor segélynyújtásának. Fáradságos munkásságot fejté ki ez alkalommal is a város főbírája Pataki Mihály s királybíró Agoston Istv., kik személyesen, s a rendkívüli gyűlésre összehítt ns tanácsosal együtt mind vesztélyő alatt mind az utáni rendeleiteik által sokat tettek annak enyhítésére: b. Vattlet ns ezredbeli ezredes ur is hálás említésre méltó, ki a katonai-ácsok által tutajokat készítettvén, azokkal sok polgár javait menté meg. Egyesek tettei közül is számos igen jeles. Moci Samuel nevű ácslegény saját élete kockázatásával hét gyermeket szabadított ki a bizonyos veszélyből. Szabó István kertész 11 emberéletet mente meg. A rögtön inség rögtön segélyt kívánt, s ez sem maradt el. A várostanaes rendkívüli határozata szerint minden kenyér, mi a piaczon az nap találtatott, azonnal bevásároltatott az eleműktől is megfosztott szerencsétlenek közt kiosztatásul. A többi városnegyed annyí élelemszert küldött, hogy az a 164 család szükségét két nap bőven fedezte. Főkörmányzó Kornis János gr. 50 kenyeret, husra 25 for. s 100 véka lisztet, kath. püspök Kovács Miklós ezer for. pléb. és apát Kedves István 250 v. for. küldöttek főbíró Pataki kezeibe. A színes társaság a szerencsétlenek fölségelésére aug. 2kán s 4kén tartandó két előadást, a városi bálház haszonbérője Vaszi Tóbiás egy esti táncmulatság egész jövedelmét ajánlották. Nevelé a nyomoruságot az is, hogy a főgát-elszakadta miatt a meg nem rongált malmok sem forognak, azonban erre nézve is czélszerűen rendelkezék az előjáróság. Tordai hír szerint, ott is épen ez nap öntött ki az Aranyos, a költséges és gyönyörű hidat nagyon megrongálta s egyéb pusztításokat is tett. Utasok beszélük, hogy a Körös es Jára is kiáradt. Ezekből következtetölég fen a havasokon iszonyu esőnek v. fellegszakadásnak kellett lenni. (E. H.) Jul. 5kén tartaték Rettgen számos hallgató jelenlétében a 44 tanulóbul álló kis iskola nyári próbája. A kitünő tanítói szorgalom kívül még egy meglepő jelenetevé ezen próbát érdekessé: ud. nevelő Csakal Dániel ur még a téli próban ajánlott volt a magát tanulásban, jó erkölcsi magaviseletheben többi felett kitüntető leánynak egy arany gyűrűt és rózsakoszorút. Ezen érdemdíjakat Engedi Katalin, egy helybeli birtokos 8 évü leánya, mint 21 leány tanulótlarsa közt első és legjobb nyere el. Elragadtatva engedé a gyenge leány nyert koszoruját fejére tüzetni; de arany gyűrűjét az utána legjobb Szél Rozáliának ajánla szorgalma jutalmul s barátsága jeléül. V. U. — Budán jul. 22ikén Trettina János választópolgár és neje, Zeiler Judit, felszázados arany menyekzőjüket ünneplék. A 75 éves agastyánnak 7 gyermeke, 7 unokája és 2 másodunokája van. — A meháiai fürdőkben jul. 18ikaig ezenél több vendég fordult meg, kik közt számos elsőrangú kormányférfi. A Herkulesfürdők folyvást legfényesb jelelt adják hasznuknak, s nem tartozik ritka események közé, hogy a mankókon érkezett betegek 14 nap mulva már kényelmes sétákat tehetnek. — Fiumében társaság alakult, mely Károlyvárostul Kulpa folyam mellett Sziszekig vasutat szándékozik építeni, és e' miatt már engedélyért folyamodott. E' vonal, mellyen a bányági gabnát tenget-part vidékre szállítandják, 10³/₄ mérföldnyi, és gőzmozgonyokra fog készülni. A költség 666 ezer pgo forintra menend. — Berry hgnó, Luchesi Palli gróffal, jul. 20ikán delután Varasdra érkezék, és azonnal a közel fürdőkbe folytatá utját. —

(Upar- s tözsérűgy.) A júliusi ungvári vásáron köv. áronkelt a hazai termék: ökörbőr párja: 60—72 fr; tehénbőr: 45—55 fr; fürtös juh-bőr: 7—8 fr; olvasztott fagygyu mázs. 52—53 fr; nyersé: 32—33 fr; sárgaviasz: 200 fr; muskatal dohányé: 34—48 fr; középszerén: 16—19 fr; aldohányé: 10—12¹/₂ fr; 30 foku szesz itezéje 24¹/₂ kr, 20 foku pályinkaé 17¹/₂ kr. mind váltóban. Kolozsvári kereskedők Szábel Menyhárdt és fia még f. évi februarban kelt azon fölszólításuk következtében: „Hogy ha több gyaipjartermesztő találtnék, kik bizonyos meghatározott mennyiségű ön-terjesztett gyaipjúnak f. évi jul. 18ig Kolozsvárra szállítatására köteleznek magokat,

nép nem fog egymással hajba kapni az az pillanatban, midőn idegen el-lenség fenyegeti hazáját." —

(Juliusi ünnepek.) Az 1830iki júliusnapokban elesett honfiak gyász-ünnepe jul. 28-án regg. 9 órakor vevé kezdetét a st. germaini sz. egyházban. A templom fekete szőnyegekkel volt borítva és 2500 lámpával világítva. A nagyszerű gyászruával körül, hol a jul. hősök csontjai pihentek, ezüst csillagokkal hímzett mennyezet alatt, a júliusi díszjelűek küldöttsége és az elhunyt honfiak árvái csoportoztak. A karban két miniszter s néhány hatósági főtsit foglal helyet. Cherubini gyászmiséjét 200 zenész hangoztatta. Gyásztisztelgés után hatkerekű nagy kocsra rakák a koporsókat, mely elibe 24 hollófeke te ló volt fogva, és az egész gyülekezet, Berlioz gyászdinulója harsogtatása alatt megindult a Bastille-tér felé. Midőn a halottkocsi a Louvre elibe érkezett, családjától környezetve ablakhoz lépett a király. Thiers mellette állott. A király többször meghajlott a halottkocsi előtt, végtszeteletét fejezve ki. A halottkocsi számos tisztelő katonaság és roppant nézőtömeg kísérete. Délutáni 2 órakor a feketén kárpitozott templomhoz érkezett a gyászkocsi a júliusi oszlop előtt. Ez oszlop kúpján álló szabadság-szobrot már reggeli 6 órakor álgyündörgés közt leplezék le. A koporsókat az oszlop alatti cziinterembe szállíták, és a papság megáldá a haza hőseinek utolsó nyughelyét. Az összegyűlt nemzetörök száma mintegy 10 ezerre ment. Az ünnepély a város minden részében nagyszerű és méltóságos volt, ámbár nem épen minden zavargás nélkül ment véghez. Olean közelében mintegy 30 ember zászlóval tolongni kezdte, és e szavakat: „Vive la république!” harsogtatta. Hat lovas hatóságör azonnal széllyelobbantá a kiállókat, zászlajokat elvevé, s néhányat közülök börtönbe vitt. Ugyan akkor st. Claude-utcában 300 ember, szinte zászlóval a nemzetörőség csapatán keresztül akart törni, hangosan kiáltozva: „Vive la nation! Vive la réforme!” E kiáltozók egyike süvegével egy nemzetörtsit lovát fejbe ütö, mire az állat megijedt, urát leveté és tova iramlott, több embert kisebb s nagyobb mértékben megsebesítve. E megrohanás nagy zavart okozott; a nemzetörök puskáikra tüzek szoronytak, és a hatóságörök szerteütköztek a rendbontókat. Egyéb- i a t e 300 férfi jobbadán tanulókból állott, kik a marseillei dal harsogtatása alatt illő rendben nyomultak előre; kiket azonban a kormány nem akart a júliusi oszlop közelébe juttatni, mivel komoly zavargástól tartott. Az ifjak zászlajára e szavak voltak hímelve: „Tisztelet a júliusi hősöknek! Éljen a nemzet! Éljen a hadsereg!” E kis hábor-gást kivéven a júliusi ünnepek legnagyobb renddel mentek véghez. Parisi lapok említik, hogy a júliusi oszlopon, még pedig épen a szabadság szobrának szavétnekén, egy fehér galamb tartózkodik már 21 nap óta; e galamb a temetés alkalmakor szünet nélkül a nagy gyászkocsi fölött röpköde, miből mindenféle jóslatokat suttog a köznép. — A vi or Char-rivari gyászruhát öltött a júliusi ünnepekre. T. i. jul. 29-iki lapja egészen fekete alakra fehér bütökkel nyomatva jelent meg. Szélcit gyászflek, esontok, koponyák és vaskos könyecsek körzik. Az elhunytak árnyékai rémletesen lengnek az emlék oszlop körül, és még a sz. ilonai gyász-hajó is látható, mind azt bizonyítva, hogy most általányosan ideje a temetkezésnek. Nem a júliusi zendülés, hanem augusztus 9-ike a torra hi-yogató. A temetést a parisi utczaséprő igazgatóság vezérli, segédül mellettük számos targonczas halad mind a két kamrából, kik az utolsó évtized áldozatának halandó maradékát seprővel kotorják össze és 50 kordélyon az aug. 9-iki temetési helyre szállítják. A városháznál megin-dul a gyülekezet, ott az elhunyt júliusi ünnepek pomparendezetét föl-rakják, és ehez egymásra hányják még: a rendörispáni hivatalból a személyes es utczaszabadságot, a levélútakat, s a t.: Coc-Heron utczá-ban Dupin pórczipőit; sz. György-téren Napoleon holtan születt törté-néit Thierstől; az akademia előtt a megholt grammatikát és logikát, s a t.: a ministerségnél az évtized 36 kormányát, a mostanival egy-ütt; a jogministerségnél a törvény-előtti egyenlőséget; az ellenzési gyűlésházak előtt a szeptemberi törvények megvizsgálását, a választás-javítást, s a t., a követkamrában a miniszteri padok előtt elaluttpo-litikai hitvallásokat, és választási ígéreteket a szabadelmű személyes ves-tésekkel együtt; a páirkamrában az 50 év óta folyvást tett örök hűségi ígéreteket; a tuileriak előtt számos gyönyörű elméletet az anyagi érde-kekről, a saját szabadságot, nemzeti függetlenséget, a francia di-plomatia büszkeségét, a népszövetséget, szürke kalapot és júliusi zen-dület esernyőjét, s a t.; a fő gyászkocsin öt koporsót szemlélni, mik-ben illő rang szerint rendezve pihennek a halottak: a republicák leg-jobbika, Lengyelország, a Propaganda, Olaszország egysége, az egyesülés Belgiummal, a rajnai határ, az általányos lefejezverzés, a miniszteri felelősség, olesó kormány, Thiers ez elve: „Le Roi régne et ne gouverne pas;” néhány középi követek mint halálra nevetető jajgató vendadák követik a temetést, mellynek helye a megholt zendülés tag-tére. —

Törökország.

(Libanonhegy lakosai levele Emin emirhez jun. 12. 1840.) „A sok kegyetlenség, mellyet Libanon lakosai szenvedtek, a sok zsarlas, teher, mellyel sajtoltattak, ön előtt tudva vannak. Libanon lakosai először hódol-tak meg M. Alinak és sergéhez csatlakozva a damaskusi, tripolisi, safedi, naplusi, nassirici, és metualisi táborozásban Beshir emir vezérlete alatt részt vettek, és ezért méltán reményelték, hogy a huzavonától megkímél-tetnek; de jutalmul elszedték fegyvereiket, katonát kívántak tőlök, mi által olly kárt okoztak, mellynek hallására borzad a fül, mert elvették tőlök asszonyaikat, különféleképp gyötörték, és végre fara akasztották; később

adót vetettek rájuk, és azt azokért is kellett fizetniök, kik a kormány mel-lett harczolván a háboruban elesetek; és midőn a hegyekben kőszénbányát fedeztek föl, a hegyi lakosoknak kemény felügyelet alatt ott kellett dol-gozniok, és a köszén Beirutba szállítatásnért olly keveset fizettek, hogy magunk pénzéből kelle pótolnunk, gerendát és zsákat az aknához vin-nünk, minek csak negyedrésnyi árát kaptuk meg; a szállítási költséget a faluknak sehol sem téríték meg. Hosszas volna minden zsarlást, méltat-lanságot előbeszélni: hallgatunk a sok ütlegről, mellyet kapánk, a gya-lázatról, mit rajtunk, mint az egyiptusi fellákhon, elkövettek; hallgatunk a különféle adóról, méltatlanságról, s arról hogy a vesztegházakhoz meszet szinte ingyen kelle szállítunk; a kulei-bugari, st. Jean d'acrei, vesztegházi kőművesek csak munkájok negyedrészt bérét kapak meg; vá-rosokat, falukat munkára kényszerítének, és ez által a hegyességben sok család végső inségre s mi elpusztulásra jutottunk; nekünk nincs pénzünk, nincs gyermekünk, nincs marhánk, mert gyermekünket nisamba (kato-nai növendékhez) viszik, aratásunk annyi adófizetést nem bír meg, mar-hánk szüntelen hosszufuvarban van, és öszvérünk s tevéink nagyrésze részint mélységbe hull, részint elnyomorodik s mi kénytelenek vagyunk elvesztegetni: nekünk bányában kell dolgoznunk, és a hadserget tar-tanunk. Szóval mivel vagyunk elpusztult, gyermekink elraboltattak, mivel szabadságunkat elvesztettük, semmink sincs abból a mi volt, és mi-vel így végső inségekben epedünk, föl kellett támadnunk, hogy a zsarnok-ságot lerázzuk, s nyugalomunkat és szabadságunkat újra meghódítsuk. Ha a hatóságok istenhez és az igazsághoz térendnek s a zsarnoki jármot-rólunk leveszik, készek vagyunk meghódolni, mert mi nem azért tamad-tunk föl, hogy magunkat függetlenekké tegyünk, hanem, hogy a szenvedhetlen zsarnokságtól megszabaduljunk. Ha kérelmünket meghall-gatják, az említett zsarnoki cselekedeteket megszüntetik, és Anglia s Franciaország kérelmünk teljesítését biztosítja, és consulaik által, ha nem teljesítnek, panaszunkat hozzájuk intézhetjük, akkor fizetjük Alinak az adót. Mi azért ott maradunk, a hól vagyunk, és várjuk a feleletet; ha jó lesz, mindenki honába tér; ha nem, készebbek vagyunk meghalni, mint a jelen állapotban maradni. A hegyesség lakosi. —

A Journal des Débats köv. nyilatkozik M. Ali jelen állásáról: A nélkül hogy jószerepet játszanánk, s a Libanon hegyi lakosok zenlülési-nek kimenetelét akarnók jósolni, minden esetre állithatjuk, hogy az igen aggasztó esemény M. Ali szyriai uraságára Vessünk csak egy pillanatot Szyria földaborszára, tüstint átlátandjuk, miképp ez ország feletti uralko-dásra föltétlenül jó béke szükségese a hegy lakóié, mert a Libanon ho-zsant két részre metszi Szyriát. Igazolja ezt az is, hogy midőn Ibrahim b. 1832ben Szyriát megtámadta, több hónapig kénytelen volt St. Jean d'Acree előtti táborában vesztegelni, mielőtt Damaskus, Homs és Aleppo felé meré-szelt volna nyomulni, pedig ezen városokat parthivei vér nélkül keze igé-rék játszani. Be kellett várnia, míg a drúzok emirje, a hegyesség fejedel-me, részire nyilatkozott. A mostani zendülés alkalmakor ugyan még nem merészelt nyilván M. Ali ellen nyilatkozni; ámbé ki nem tudja, hogy Azsi-ában, inkább mint akárhol is, a zendülés fejei, nem azok kik elsőik jelennek meg a harcztéren. Ha pedig való az, mint hírlík, hogy Damaskus már tá-madó félben van s a hegyek közt naponként növekszik a felkelők száma, mit tehet egyebet Beshir emir, kit M. Ali álnok beszédével olly gyakran rá-szedett s az egyedúrasság által tönkre juttatott, mint a homlokrend elibe ugorni. Mi leend akkor M. Ali uraságából, ha az csak a tengeri városokra szorítottatik és a damaskusi basasággal a közlekedés megszakad. Mi leend a tanruszi seregből, ha az munkálkodása alapjátul megfosztva, élelmet a tengeren Egyiptusból kénytetik szerezní. De mi lenne ezen seregből, ha az elégtelenek az egyip. szökevényeket járatlan hegyek közé befogolnák, és nekik sérthetlenséget s vendégszeretet ígérnének, mit hir szerint csak-ugyan tenni is szándékoznak. De nemesak éjszak felé látszik M. Ali napja hanyatlani. Arabia harmincz éviküzdés után megtörte a basa csodálatos szilárdságot, és most ezen ország nagyobb résziből visszavonja seregét. Ember vagy pénzihiány kénytetíti M. Alit e tulságos lépésre, vagy pedig mindkettő? Annyi bizonyos hogy illy áldozat nyomasztó rá nézve, főleg mivel már több év óta növekedett hatalma az ellene törő Anglia daczára, mig most Arabiából visszavonulása, az angoloknak Aden megvívatlan fél-szigeten levő megtelepülésével, melly a vörös tengeren uralkodik, egy időre esik. Az idő hamar változott. Ez előtt néhány hónappal még egy hadnagya M. Alinak, Kurshid b., miután egész középponti Arabiát bejárta egészen a perzsa öbölüg Bahrein szigetig ment. Azt hívék hogy az Eufrat partjait elfoglalandja, mi által az egyiptusi basa, ura lévén a vörös tenger-nek, birtokába jutand az Európát Keletindia felé összekötő utnak. De most az egyszer M. Ali reményei dugába döltek, és ott is mint másutt, úgy látszik Anglia játszandja helyette az urszeret. —

Oroszország.

Lengyel határ, jul. 24. A czár a trónörökös kíséretében Moszkován keresztül egyenesen a fekete tengerhez menend, hova mindig több több se-reg gyülekezik. Hogy a választó pillanat nem messze van, minden elfo-gulatlan tudja. A krasnoje-seloi nagy hadi tanácsban Perowski táb. is je-len van, hol többek közt a Khiva elleni új táborozás van szőnyegen. — Czár-i parancs következtiben az egész birodalomban minden 1000 közül hat fogatik katonának a hadsereg kiegészítésére.

Gabonaár: Pest, aug. 11-ken: Tiszta búza: 225, 240, 190, —; Kétsze-res: 160, 150, 140, —; Rozs 134, 130, 126, —; Arpa 110, 105, 95, —; Zab 98, 94, 90, —; Köles —, —, —, —, Köles kása —, —, —, —; Kukoricza 154, 145, 135, —; pesti m. v. garas.